

Riktlinjer för avgifter inom vård och omsorg 2018

Innehållsförteckning

Riktlinjer för avgifter inom vård och omsorgsförvaltningen.....	3
Inledning.....	3
Hyresavtal	3
Hyrestid och uppsägning	3
Kategorieboende	3
Hyressättning	4
Taxor	4
Avgiftsbeslut	5
Hemsjukvårdsavgift.....	5
Hemtjänstavgift	6
Avlastning i hemmet.....	6
Frånvaroavdrag	6
Trygghetslarm.....	6
Storstäd och fönsterputs.....	6
Serviceinsatser.....	6
Matdistribution	6
Hjälp i annan kommun	6
Dagverksamhet	6
Särnärprodukter	6
Särskilt boende	7
Mat.....	7
Dubbla boendekostnader	7
Tvätt och städ	7
Avgiftsberäkning vid parboende	7
Korttidsplats	8
Avgifter LSS	8
Kostavgifter inom LSS	8
Resor för brukare som bor på gruppboende inom LSS	8
Egenavgift LSS	8

Riktlinjer för avgifter inom vård och omsorgsförvaltningen

Inledning

Bestämmelserna kring avgifter inom vård- och omsorgsförvaltningen finns i socialtjänstlagen (SoL 8 kap).

Med inkomst menas inkomst av tjänst, överskott av näringsverksamhet och kapitalinkomst. I tillägg skall medräknas (prop. 2000/01:149 sid 56 21\$, 1-3 och 5 styckena, BTPL)

- Skattebefriade utlandsinkomster som på grund av 3 kap. 9-14§§ inkomstskattelagen eller skatteavtal inte vanligen tas upp som intäkt.
- Studiemedel i form av studiebidrag.
- Skattefria stipendier till den del de överstiger 3000 kr per månad.
- Ersättning från avtalsgruppförsäkringar för sjukfall som inträffat före år 1991
- Bostadstillägg, bostadsbidrag och boendetillägg

Hyresavtal

Hyresavtal upprättas skriftligt med våra hyresgäster (brukare). Kommunen är fastighetsägare på de särskilda boendena. Vilket innebär att Forshaga kommun är hyresvärd och den boende hyresgästen. För hyresgästerna på Lintjärn och Ullerudsgården tecknas ett förstahandskontrakt.

Kommunen blockhyr flera bostadslägenheter i ett eller flera bostadshus av FABO och privata hyresvärdar, för att hyra ut dem till brukare. Den som bor i lägenheten hyr i andra hand. För dessa hyresgäster upprättas ett andrahandskontrakt.

Enligt 12 kap. 1 § JB måste blockuthyrning avse minst tre bostadslägenheter.

Hyrestid och uppsägning

Hyresavtal gäller tills vidare, om inte bestämd tid har avtalats. Ett tillsvidareavtal måste sägas upp för att upphöra att gälla. Tillsvidareavtalet kan sägas upp av båda parter med tre månaders uppsägningstid (dvs. hyresavtalet upphör att gälla vid det månadsskifte som inträffar tidigast efter tre månader från uppsägningen).

Hyresavtal som gäller för bestämd tid upphör att gälla vid hyrestidens utgång om inte parterna kommit överens om annat.

Om hyresgästen avlider behövs ingen formell uppsägning. Dödsbo betalar hyra till och med månaden efter dödsfallet om dödsfallet inträffar från den 15:e i månaden. Om dödsfallet inträffar 1-14 i månaden betalas hyra till och med halva nästkommande månad. Detta gäller även om ny hyresgäst flyttar in under perioden.

Kategorieboende

Bostäder inom vård och omsorg är kategorieboende och individuellt behovsprövat boende som ges enligt socialtjänstlagen för service och omvårdnad för äldre som anges i 5 kap. 5 § SoL, vid parboende enligt 4 kap. 1c § SoL eller 2 kap. 2 § SoF eller bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Bostäderna får endast innehas av person som erhållit beslut om bistånd. Dessutom krävs för det speciella boende att hyresgästen är i behov av vård i den form som boendet avser exempelvis boende för dementa.

Då det särskilda vårdbehovet i särskild boendeform eller särskilt boende som grundat hyresrätten inte längre föreligger, eller behovet av bostad för parboende inte längre föreligger, och hyresgästen därmed inte längre tillhör rätt boendekategori, kan hyresavtalet komma att sägas upp*. Hyresvärden åtar sig att erbjuda ersättningsbostad. Det innebär att kommunen är behjälplig med att finna ett nytt boende.

*Brytande av besittningsskyddet avseende kategorieboende regleras i hyreslagen, 46 § HL, generalklausul 10c.

Hyressättning

Hyrorna på de bostadslägenheter som ägs av kommunen är satta utifrån bruksvärdesprincipen. En lägenhets bruksvärde bestäms av bl.a. dess storlek, modernitetsgrad, planlösning, läge inom huset, reparationsstandard och ljudisolering. Förhållanden som påverkar bruksvärdet kan vara tillgång till hiss, tvättstuga, särskilda förvaringsutrymmen, fastighetsservice. Även faktorer som husets allmänna läge, boendemiljön i stort och närhet till kommunikationer påverkar bruksvärdet. Bruksvärdet på lägenheterna fastställdes 1977 och har sedan följt allmännyttans höjningar. 2015 reviderades bruksvärderingen och taket för hyror knöts istället till samma tak som Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan använder vid beräkning av bostadstillägg, särskilt bostadstillägg och bostadsbidrag.

Taxor

Maxtaxa

I socialtjänstlagen finns bestämmelser om högkostnadsskydd i form av en högsta avgift, maxtaxa, för hemtjänst, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Avgifterna får sammanlagt uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet. Kostnader för mat och resor tillkommer utöver maxavgiften.

Minibelopp

Avgiftsutrymmet beräknas genom att boendekostnad och minimibelopp dras av från den totala inkomsten efter skatt. Om mellanskillnaden blir noll eller minus tas ingen avgift ut, medel betalas inte ut för att nå upp till minimibeloppet. Avgiftsbeslutet gäller från innevarande debiteringsmånad.

Minimibeloppet för ensamstående är 1,3546 gånger prisbasbeloppet och 1,1446 gånger prisbasbeloppet för par. Minimibeloppet regleras i socialtjänstlagen och skall bl.a. täcka normala kostnader för livsmedel, kläder, hushållsel, hemförsäkring, läkemedel, tandvård, öppen hälso- och sjukvård.

Boendekostnad

Boendekostnaden räknas ut enligt Pensionsmyndighetens schablon. Om brukaren vill ha sin boendekostnad individuellt beräknad skall underlag på kostnaderna lämnas till avgiftshandläggaren.

Inkomstförfrågan och beräkning av avgift

Inkomstförfrågan skickas ut när en brukare får insatser som skall debiteras samt efter varje årsskifte. Om inte inkomstuppgifter lämnas inom tre veckor betalas full avgift enligt kommunens avgiftstaxa. Om inkomstuppgifter inkommer efter att avgiftsbeslutet skickats ut gäller det nya beslutet från innevarande debiteringsmånad.

Brukarens förmögenhet påverkar inte avgiften dock räknas kapitalinkomsten med i avgiftsunderlaget. Reavinst och/eller schablonintäkter skall inte tas med som en kapitalinkomst. Ränteförluster som inte gäller fastigheter kvittas mot ränteintäkter ner till noll. Kapitalinkomst avser skattepliktig avkastning av kapital och redovisas med den faktiska inkomsten den 31 december föregående år, övriga inkomster gäller innevarande år.

Om brukaren är gift eller registrerad partner skall inkomsterna läggas samman och därefter fördelas med hälften på vardera maken/partnern som grund för att bestämma avgiften. Makar som inte är sammanboende får förbehållsbelopp som ensamstående. Barns inkomster skall inte medräknas i avgiftsunderlaget. Ingen avgift tas ut för brukare under 19 år, kostnader för mat och resor debiteras.

Den som har fördyrande levnadsomkostnader (som till exempel god man, kostnader till följd av funktionsnedsättning, hemmavarande barn och/eller underhåll till minderåriga barn) kan begära en individuell prövning. Anspråk skall styrkas med intyg eller kvitto. Varje enskild post av fördyrande levnadsomkostnader måste uppgå till minst 200 kr per månad och ha en varaktighet på minst 6 månader per år. För varaktiga kostnader som utgörs av en eller flera engångssummor per år beräknas ett genomsnittligt månadsbelopp om summan uppgår till mer än 200 kr per månad. Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning (till exempel handikappersättning) omfattas inte. Inga avdrag görs för skulder hos Kronofogdemyndigheten (de räknar med vår avgift i sitt underlag). Brukare med skuldsanering eller försörjningsstöd beräknas inte ha något avgiftsutrymme.

Vid ändrade förhållanden under året är brukaren själv skyldig att meddela avgiftshandläggare. Kontroller sker kontinuerligt mot Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan samt genom stickprovskontroller av deklarerationer.

När fel avgift har debiterats sker rättelse av avgift från innevarande debiteringsmånad om felaktigheten beror på att inlämnad inkomstförfrågan inte varit korrekt ifylld, ofullständig och/eller lämnas in för sent.

När fel avgift debiterats och felaktigheten beror på kommunens handläggning återbetalas för hög avgift. För låg avgift tas inte ut retroaktivt när detta beror på kommunens handläggning.

När avgiftshandläggare finner personer på saldo-listan som tidigare skött sin ekonomi skall kontakt med biståndsbedömare tas för vidare utredning.

Avgiftsbeslut

Avgiftshandläggaren räknar ut avgiftsutrymme, avgifter och tar ett avgiftsbeslut.

Uppgifter hämtas även för make/maka och fördelas lika på vardera. Däremot beräknas avgiften för var person för sig eftersom biståndsbeslutet är personligt och insatserna kan variera för vardera maken. Särboende makars inkomst beräknas för var för sig men om det är mer fördelaktigt läggs bådas inkomst samman och delas.

Avgiftsbeslutet kan överklagas. Överklagandet ska vara skriftligt och komma till kommunen senast tre veckor från den dag som den enskilde tog del av avgiftsbeslutet.

Hemsjukvårdsavgift

Avgift tas ut för:

- Insats av distriktssköterska, arbetsterapeut, sjukgymnast eller undersköterska.
- Utprovning av hjälpmedel (t.ex. rullator, toalettförhöjning).
- Förskrivning av recept eller hjälpmedel.

Hemsjukvårdsavgiften samordnas med övriga insatser upp till maxavgiften. Högst en avgift per dag för hemsjukvård/sjukgymnastik/arbetsterapi debiteras.

Hemtjänstavgift

Hemtjänstavgift uppgår till max 6,33 % av prisbasbeloppet och beräknas per timme bedömd tid.

Avlastning i hemmet

För anhörig som vårdar närstående. Hemtjänstavgiften justeras så att ingen avgift tas ut för avlastning i hemmet de första 10 timmarna per månad.

Frånvaroavdrag

Avdrag görs på hemtjänstavgiften i ordinärt när brukaren är inlagd på sjukhus, inget avdrag på avgiften för trygghetslarmet. Vid frånvaro mer än 30 dagar av annan orsak än sjukhusvistelse dras hela hemtjänstbeloppet bort. Frånvaro måste meddelas en vecka i förväg. Om brukaren själv väljer att avstå hemtjänstbesök görs inget avdrag.

Trygghetslarm

Avgiften för trygghetslarm uppgår till 9,5 % av prisbasbeloppet per månad och uttryckning ingår. Avgiften samordnas med övriga insatser upp till maxavgiften.

Storstäd och fönsterputs

Insatserna storstäd och fönsterputs debiteras efter schablontider och med en tolfedel av tiden varje månad. Avgiften startas den månad insatsen verkställs och samordnas med andra hemtjänstinsatser upp till maxtaxan.

Serviceinsatser

Serviceinsatser sker med biståndsbedömning. Avgiften är samma som hemtjänstavgiften per timme. Avgiften ingår inte i maxtaxan.

Matdistribution

Avgifter för matdistribution följer priset för lunchförsäljning till pensionärer i kommunens skolrestauranger. En höjning av förbehållsbeloppet beräknas per portion med anledning av att brukaren får en högre matkostnad än vad som omfattas av det normala förbehållsbeloppet.

Hjälp i annan kommun

Vistelsekommunen får ersättning från bosättningskommunen för utförd hemtjänst/HSL-insats enligt vistelsekommunens kostnad. Brukaren debiteras av bosättningskommunen.

Dagverksamhet

Besök på dagverksamheten är avgiftsfria. Resa till dagverksamhet debiteras med gällande startavgift för färdtjänsten. Matkostnad tillkommer.

Särnärprodukter

Särnärprodukter debiteras med halva kostnaden, max 1500 kr/mån.

Särskilt boende

På särskilt boende betalas hyra, mat och hemtjänstavgift. Vid frånvaro görs avdrag på matkostnad och hemtjänstavgift per dygn. På särskilt boende erhålls ett förhöjt förbehållsbelopp med anledning av att matkostnaden är högre än vad som omfattas av det normala förbehållsbeloppet. Beloppet minskas sedan med 1,135 % av prisbasbeloppet per månad. Detta för att säng, hushållsel och vissa förbrukningsartiklar tillhanda hålls på boendet vilket normalt skall täckas av minimibeloppet. Förbrukningsartiklar som ingår är handskar, tvättlappar, pappershanddukar, haklappar och servetter.

Hyra

Kontrakt skrivs så snart som möjligt av enhetschef. Endast hyresgästen själv alternativt god man/förvaltare eller person med fullmakt kan skriva under hyreskontraktet.

Hyrestaket för särskilda boenden inom vård och omsorg följer taket för bostadskostnad vid beräkning av bostadstillägg hos Pensionsmyndigheten. För 2018 är beloppet 5 600kr, avgift för el och kabel-tv tillkommer i förekommande fall.

Mat

Matkostnaden fastställs av kostenheten. Vid frånvaro görs avdrag via underlag från avdelningen. Av matkostnaden utgör frukost 20 %, lunch 40 %, mellanmål 10 % och middag 30 %.

Dubbla boendekostnader

Om brukaren får dubbla boendekostnader vid inflyttning till särskilt boende kan hemtjänstavgiften reduceras. Detta gäller inte om make/maka/sambo bor kvar i det ordinarie boendet. För hyresrätter gäller högst tre månader och för bostadsrätter/fastigheter gäller högst sex månader.

Tvätt och städ

Avgift för tvätt och städning ingår för den som har bistånd särskilt boende. Medboende kan ha hemtjänstinsatsen tvätt och/eller städ och betalar då utifrån fastställda regler för avgifter i ordinarie boende. Huvudregeln för medboende utan hemtjänstinsatsen tvätt är att denne skall sköta sin tvätt själv i det särskilda boendets gemensamma tvättstuga.

Avgiftsberäkning vid parboende

Båda är beviljade särskilt boende

- Inkomsten sammanräknas om de är gifta.
- Hyran delas lika.
- Avgift beräknas på båda.
- Förbehållsbelopp för par om brukarna delar lägenhet, annars som för ensamstående.

En är beviljad särskilt boende och en är beviljad hemtjänstinsatser

- Inkomsten sammanräknas om de är gifta.
- Hyran delas lika.
- Avgift för särskilt boende beräknas för den som är beviljad särskilt boende och avgift för hemtjänst beräknas för medboende.
- HSL-insatser beräknas som i ordinarie boende för medboende.
- Förbehållsbelopp för par om brukarna delar lägenhet, annars som för ensamstående.
- Minimibeloppet enligt samma regler som för särskilt boende utan parboende.
- Avgift för mat betalas, detta gäller även medboende som inte är beviljad bistånd för mat. Det finns möjlighet att avbeställa mat.

En är beviljad särskilt boende och den medboende har inga insatser

- Inkomsten sammanräknas om de är gifta.
- Hyran delas lika.
- Avgiften beräknas på den som har beviljats bistånd.
- HSL-insatser beräknas som i ordinärt boende för medboende.
- Förbehållsbelopp för par om brukarna delar lägenhet, annars som för ensamstående.
- För den som är beviljad särskilt boende höjs minimibeloppet enligt samma regler som för särskilt boende utan parboende.
- Avgift för mat betalas, detta gäller även medboende som inte är beviljad bistånd för mat. Det finns möjlighet att avbeställa mat.

Korttidsplats

Hemtjänstavgift betalas per dygn och samordnas med övriga insatser upp till maxavgiften, matkostnad tillkommer.

Avgifter LSS

Kostavgifter inom LSS

Gäller för insatser korttidsvistelse, korttidstillsyn, elevhem eller externa placeringar. Kostavgiften kan även användas som riktpunkt för andra insatser enligt LSS.

Frukost	Lunch	Middag	Kvällsmål
14 kronor	28 kronor	28 kronor	14 kronor

Tabell 1 2014 års avgift för kost

Beloppet är något högre än konsumentverkets beräkningar för mat eftersom mellanmål ingår i avgiften. Priset räknas årligen upp efter konsumentprisindex (KPI)

Resor för brukare som bor på gruppboendestäder inom LSS

Inom LSS insatsen gruppboendestäder debiteras brukare för sina resor, kostnaden för resorna följer kommunens avgifter för poolbilar. Avgiften kan även användas som riktpunkt för andra insatser enligt LSS.

Enligt SoL 8 kap. 1 § är huvudregeln att stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär skall vara avgiftsfria för den enskilde. Nämnden kan dock ta ut en vårddygnavgift motsvarande den avgift som tas ut vid landstingets slutenvård.

För placeringar som avser stöd, utredning eller inackordering får nämnden ta ut en skälig ersättning för kost och logi. Den skäliga ersättningen får inte överstiga kommunens självkostnader.

Egenavgift LSS

Då en person är placerad i HVB hem enbart för vård och behandling tas en egenavgift ut motsvarande den avgift som tas ut vid sjukhusvård. Vilket för 2018 innebär en avgift på 100 kronor per dygn.

För uttag av skälig egenavgift för kost vid stöd- och omvårdnadsboende i HVB, familjehem eller elevhem tas en avgift ut motsvarande måltidspriset som tas ut för vuxna boende i kommunens särskilda boenden. Om vissa måltider inte intas på boendet kan avgiften räknas ner, under förutsättning att det anmälts i förväg. Priset sätts utifrån vad kostenheten debiterar förvaltningen.

Avgift för logi följer bestämmelserna i socialtjänstlagen som reglerar högsta avgift bostad i särskilt boende som inte omfattas av hyreslagens regler. Avgiften får uppgå till högst en tolftedel av 50 % av prisbasbeloppet.